

راهنمای کاربر بسته‌ی iran-bibtex

فرشاد رسولی*

نسخه‌ی ۰/۴/۱ – ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۳

چکیده

این بسته با هدف پیاده‌سازی شیوه‌نامه‌ی ایران در سامانه‌ی لاتک تهیه شده است. شیوه‌نامه‌ی ایران که یک شیوه‌نامه برای فهرست‌نویسی منبعهای اطلاعاتی به فارسی، و انگلیسی است بر پایه‌ی ویرایش شانزدهم شیوه‌نامه‌ی شیکاگو در سال ۱۳۹۵ توسط ایرانداک منتشر شده است. با این بسته، شما می‌توانید از سبکهای مختلف استناددهی درون متنی که فهرست‌نویسی منبعهای اطلاعاتی بر پایه‌ی شیوه‌نامه‌ی ایران است استفاده کنید.

۱ شیوه‌نامه‌ی ایران

شیوه‌نامه‌ی ایران یک شیوه‌نامه‌ی فهرست‌نویسی منبعهای اطلاعاتی به زبان فارسی، و انگلیسی است که در سال ۱۳۹۵ توسط ایرانداک^۱ تهیه و منتشر شده است. این بسته با هدف پیاده‌سازی این شیوه‌نامه در سامانه‌ی لاتک برای استفاده در نوشتارهای فارسی، و انگلیسی آماده شده است.

این بسته به گونه‌ای طراحی شده است که در نوشتارهای فارسی که با X_qPersian آماده میشوند و نوشتارهای غیرفارسی که با موتورهای پردازش مختلف آماده میشوند نیز کاربرد دارد. برای استنادهای درون متنی، پیش‌نهاد شیوه‌نامه‌ی ایران استفاده از سبک پدیدآورنده-سال است؛ ولی از آنجایی که سبکهای استناددهی مختلفی در سامانه‌ی لاتک وجود دارد، با حفظ

---

*رایانامه: farshad.rasuli@gmail.com

^۱ پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

اصلهای این شیوه‌نامه در فهرست‌نویسی منابعی اطلاعاتی، دیگر سبکهای استناددهی درون متنی مانند سبکهای شماره‌گذاری نیز افزوده شده است.

۲ چگونگی فراخوانی، و استفاده از بسته

۱-۲ فراخوانی بسته

برای فراخوانی بسته‌ی ایران-بیب‌تک کافی است این بسته را با این فرمان فراخوانی کنید:

```
\usepackage[<bibstyle>,<options>]{iran-bibtex}
```

سبک استناددهی مورد نیاز در بخش <bibstyle> تعیین میشود. با استفاده از این بسته، دیگر نیازی به استفاده از فرمان

```
\bibliographystyle{<style>}
```

برای تعیین سبک استناددهی نخواهید داشت و بسته‌ی ایران-بیب‌تک، پرونده‌ی *.bst مورد نیاز را انتخاب میکند. اگر این فرمان در پرونده‌ی شما وجود دارد، پیش از پردازش پرونده، آن را حذف کنید سپس با تعیین پایگاه داده مرجعها^۱ پرونده را پردازش کنید.

توجه کنید که این بسته با بسته‌ی natbib کار میکند؛ از این رو، با فراخوانی این بسته، بسته‌ی natbib نیز فراخوانی میشود و هر گزینه‌ای که به عنوان <options> تعیین شود توسط بسته‌ی natbib پردازش و اجرا میگردد؛ از این رو، راهنمای این بسته را بخوانید.

پیش‌نهاد میشود که بسته‌ی ایران-بیب‌تک را پیش از بسته‌ی hyperref فراخوانی کنید.

برای تولید خروجی نوشتارهای فارسی کافی است پرونده‌ی موردنظر را به این ترتیب پردازش کنید:

- xelatex file.tex
- bibtex8 -W -c iran-bibtex-cp1256fa file
- xelatex file.tex
- xelatex file.tex

فرمان bibtex8 -W -c iran-bibtex-cp1256fa file مرجعهای غیرفارسی را پس از مرجعهای فارسی فهرست میکند. اگر میخواهید که مرجعهای غیرفارسی در آغاز فهرست شوند فرمان bibtex8 file را جایگزین کنید.

---

^۱ bibliography database

۲-۲ سبکهای استناددهی آماده شده در این بسته

سبکهای استناددهی آماده شده در این بسته در جدولهای ۱، و ۲ فهرست شده‌اند. سبکهای استناددهی در جدول ۱ برای استفاده در نوشتارهای فارسی و سبکهای استناددهی در جدول ۲ برای استفاده در نوشتارهای غیرفارسی به کار میروند.

جدول ۱: سبکهای استناددهی آماده شده برای استفاده در نوشتارهای فارسی

سبک استناددهی	شیوهی استناددهی	شیوهی مرتب‌سازی	نمونه استناد درون متنی
iran	پدیدآورنده-سال	نام پدیدآورندگان	(کیانی ۱۳۹۵)
iran-plain	شماره‌گذاری	نام پدیدآورندگان	[۱]
iran-year	پدیدآورنده-سال	سال اثر	(کیانی ۱۳۹۵)
iran-plainyr	شماره‌گذاری	سال اثر	[۱]
iran-unsrt	شماره‌گذاری	استناد در متن	[۱]

جدول ۲: سبکهای استناددهی آماده شده برای استفاده در نوشتارهای غیرفارسی

سبک استناددهی	شیوهی استناددهی	شیوهی مرتب‌سازی	نمونه استناد درون متنی
iranlatin	پدیدآورنده-سال	نام پدیدآورندگان	(Sanchez 2016)
iranlatin-plain	شماره‌گذاری	نام پدیدآورندگان	[1]
iranlatin-year	پدیدآورنده-سال	سال اثر	(Sanchez 2016)
iranlatin-plainyr	شماره‌گذاری	سال اثر	[1]
iranlatin-unsrt	شماره‌گذاری	استناد در متن	[1]

۳-۲ فرمانهای استناد

از آنجایی این بسته با بسته natbib کار میکند، همه‌ی فرمانهای استناد بسته‌ی natbib در دسترس هستند. استناد به دو شکل میتواند باشد: پرانتزی، و متنی. در استناد پرانتزی، نام پدیدآورندگان و سال اثر (یا شماره‌ی استناد) بین پرانتز (یا براکت) قرار میگیرد. در استناد متنی نام پدیدآورندگان نوشته شده سپس سال اثر (یا شماره‌ی استناد) بین پرانتز (یا براکت) قرار

میگیرد. در ادامه سه فرمان پرکاربرد از فرمانهای استناد به همراهی مثالی در سبک استناددهی iran ارائه شده است.

فرمان `\cite` (استناد پرانتزی)

<code>\cite{key}</code>	⇒	(کیانی و همکاران ۱۳۹۵)
<code>\cite[فصل ۲]{key}</code>	⇒	(کیانی و همکاران ۱۳۹۵، فصل ۲)
<code>\cite[ببینید][۱۰.ص]{key}</code>	⇒	(ببینید کیانی و همکاران ۱۳۹۵، ص. ۱۰)
<code>\cite*{key}</code>	⇒	(کیانی، صفایی، رفیعی، و امانی ۱۳۹۵)
<code>\cite*[فصل ۲]{key}</code>	⇒	(کیانی، صفایی، رفیعی، و امانی ۱۳۹۵، فصل ۲)
<code>\cite*[ببینید][۱۰.ص]{key}</code>	⇒	(ببینید کیانی، صفایی، رفیعی، و امانی ۱۳۹۵، ص. ۱۰)

فرمان `\citep` (استناد پرانتزی)

<code>\citep{key}</code>	⇒	(کیانی و همکاران ۱۳۹۵)
<code>\citep[فصل ۲]{key}</code>	⇒	(کیانی و همکاران ۱۳۹۵، فصل ۲)
<code>\citep[ببینید][۱۰.ص]{key}</code>	⇒	(ببینید کیانی و همکاران ۱۳۹۵، ص. ۱۰)
<code>\citep*{key}</code>	⇒	(کیانی، صفایی، رفیعی، و امانی ۱۳۹۵)
<code>\citep*[فصل ۲]{key}</code>	⇒	(کیانی، صفایی، رفیعی، و امانی ۱۳۹۵، فصل ۲)
<code>\citep*[ببینید][۱۰.ص]{key}</code>	⇒	(ببینید کیانی، صفایی، رفیعی، و امانی ۱۳۹۵، ص. ۱۰)

فرمان `\citet` (استناد متنی)

<code>\citet{key}</code>	⇒	کیانی و همکاران (۱۳۹۵)
<code>\citet[فصل ۲]{key}</code>	⇒	کیانی و همکاران (۱۳۹۵، فصل ۲)
<code>\citet[ببینید][۱۰.ص]{key}</code>	⇒	ببینید کیانی و همکاران (۱۳۹۵، ص. ۱۰)
<code>\citet*{key}</code>	⇒	کیانی، صفایی، رفیعی، و امانی (۱۳۹۵)
<code>\citet*[فصل ۲]{key}</code>	⇒	کیانی، صفایی، رفیعی، و امانی (۱۳۹۵، فصل ۲)
<code>\citet*[ببینید][۱۰.ص]{key}</code>	⇒	ببینید کیانی، صفایی، رفیعی، و امانی (۱۳۹۵، ص. ۱۰)

۳ آماده‌سازی پایگاه داده مرجعها

پرونده‌ی *.bib که در بردارنده‌ی مشخصات مرجعها است باید با رمزینهِی utf8 ذخیره شده باشد. مدخلهای^۱ سازگار شده با شیوه‌نامه‌ی ایران در این بسته عبارتند از:

@article	@incollection	@book
@conference	@inproceedings	@proceedings
@unpublished	@phdthesis	@masterthesis
		@misc

دیگر نوع مدخلها که عبارتند از @booklet، @inbook، @manual، و @techreport با شیوه‌نامه‌ی ایران سازگار نشده‌اند و پیش‌نهاد میشود که از آنها استفاده نشود.

برای اطلاع از الگوی چیدمان مشخصه‌ها^۲، و مشخصه‌های مورد استفاده برای هر مدخل در فهرست‌نویسی منبعها، و مرجعها، پرونده‌ی iran-bibtex-pattern.pdf را ببینید.

۱-۳ مشخصه‌ی language

در این بسته، از مشخصه‌ی language برای تعیین حروف‌چینی آن مرجع در فهرست مرجعها، و منبعها استفاده میشود. برای آنکه مرجعی که به زبان فارسی است از راست به چپ حروف‌چینی شود، باید مشخصه‌ی language آن مرجع برابر با persian وارد گردد^۳؛ در غیر این صورت، آن مرجع به عنوان مرجعی غیرفارسی فهرست میشود.

۲-۳ مشخصه‌ی authorfa

در یک نوشتار فارسی که از سبک استناددهی پدیدآورنده-سال استفاده میشود، پیش‌نهاد میگردد که نام پدیدآورندگان اثرهای غیرفارسی در متن به فارسی نوشته شود. از این رو، با توجه به آنکه آن اثر قرار است زیر نام چه کسانی مرتب شود، نام آنها در مشخصه‌ی authorfa وارد شود.

^۱entry

^۲field

^۳این مشخصه به بزرگی یا کوچکی حرفها حساس نیست

۴ مثالهای استفاده از این بسته

شمار زیادی از مثالهای آورده شده در شیوه‌نامه‌ی ایران، که با استفاده از این بسته پیاده‌سازی شدند در مخزن گیت‌هاب این بسته به نشانی github.com/farshadrasuli/iran-bibtex در پوشه‌ی examples آماده شده است که میتواند راهنمای بسیار خوبی برای یادگیری استفاده از این بسته در استفاده از شیوه‌نامه‌ی ایران باشد.